

ECUAȚII CU NUMERE NATURALE

Introducere : *Ecuatiile sunt printre cele mai importante noțiuni ale matematicii. A determina o cantitate necunoscută dintr-o egalitate a reprezentat un obiectiv important, pentru matematicieni și nu numai, încă din cele mai vechi timpuri . Datorită ecuațiilor au fost descoperite mulțimile numerice $\mathbf{Z}$, $\mathbf{Q}$, $\mathbf{R}$, pe care le vom studia mai târziu.*

Încă din clasele primare se studiază ecuațiile, necunoscutele notându-se cu $\square$ sau —

Exemplu : Completați căsuțele pentru a obține relații adevărate :

a) $\square + 1 = 2$ b) $5 + \square = 10$ c) $3 \cdot \square = 27$

Matematicianul Rene Descartes a fost cel care a stabilit ca necunoscutele să fie notate cu litere de la sfârșitul alfabetului (x , y , z) , iar constantele / cantitățile cunoscute să fie notate cu litere de la începutul alfabetului (a , b , c) .

Rezolvarea ecuațiilor : Fie a și b două numere naturale date, atunci următoarele expresii sunt ecuații :

1. $x + a = b$ 2. $x - a = b$ 3. $a - x = b$
 $x = b - a$ $x = b + a$ $x = a - b$

Rezolvarea ecuației constă în determinarea necunoscutei x , metoda utilizată mai sus se bazează pe proprietățile relației de egalitate în raport cu adunarea și scăderea, proprietăți prezentate anterior.

*La o ecuație , tot ce se află la stânga semnului = se numește **membrul stâng**, iar ce se află la dreapta semnului egal se numește **membrul drept**.*

Exerciții : 1. Rezolvați ecuațiile :

a) $x + 7 = 9$;
b) $x + 17 = 29$;
c) $x - 5 = 10$;
d) $35 - x = 17$

2. Rezolvați ecuațiile :

a) $2x + 7 = x + 9$;
b) $5x - 6 = 4x$;
c) $3x - 5 = 2x + 10$;

Indicație : utilizând proprietățile relației de egalitate în raport cu adunarea și scăderea, avem :

$$\begin{aligned} 2x + 7 &= x + 9 & | - x \\ 2x + 7 - x &= x + 9 - x \\ 1x + 7 &= 9 \\ x + 7 &= 9 \\ x &= 9 - 7 \end{aligned}$$

$$x = 2$$

Rezolvarea ecuațiilor : Fie a și b două numere naturale date, atunci următoarele expresii sunt ecuații :

$$\begin{array}{lll} 1. & x \cdot a = b & 2. & x : a = b & 3. & a : x = b \\ & x = b : a & & x = b \cdot a & & x = a : b \end{array}$$

Exerciții : 1. Rezolvați ecuațiile :

- a) $x : 7 = 9$;
- b) $x \cdot 17 = 34$;
- c) $5 \cdot x = 10$;
- d) $35 : x = 7$;
- e) $2x = 30$

2. Rezolvați ecuațiile :

- a) $2x + 6 = 12$
- b) $17x + 20 = 54$
- c) $13x - 9 = 17$
- d) $(2x+1) : 3 = 7$
- e) $44 = 5x + 4$

Indicație : a) $2x = 12 - 6$; $2x = 6$; $x = 6 : 2$

d) $(2x+1) = 7 \cdot 3 = 21$; $2x = 21 - 1$; $2x = 20$; $x = 20 : 2$

3. Rezolvați ecuațiile :

- a) $17 - (3x+8) = 3$
- b) $2(2x - 4) - 7 = 5$
- c) $25 - (7 - 2x) = 24$
- d) $18 - (3x+7) = 5$

Indicație : pentru simplificarea calculelor putem înlocui paranteza cu

a) $17 - \text{[ ]} = 3$, deci $\text{[ ]} = 17 - 3$

Atunci $3x+8 = 14$, $3x = 14 - 8 = 6$, $x = 6 : 3 = 2$

4. Verificați care din ecuațiile de mai jos are soluția 5:

a) $x + 7 = 13$;   b) $27 - y = 21$;   c) $3n + 5 = 2n + 10$;

5. Rezolvați în două moduri ecuațiile de mai jos :

a) $3 \cdot (x - 5) = 21$;   b) $5 \cdot (x + 3) = 15$;   c) $21 \cdot (x - 7) = 42$.

Indicație : Metoda 1 $3 \cdot (x - 5) = 21 \Rightarrow (x - 5) = 21 : 3 \Rightarrow x = 7 + 5$

Metoda 2 $3 \cdot (x - 5) = 21 \Rightarrow 3 \cdot x - 3 \cdot 5 = 21 \Rightarrow 3x - 15 = 21 \Rightarrow$

$3x = 21 + 15 \Rightarrow 3x = 36 \Rightarrow x = 36 : 3$

INECUAȚII CU NUMERE NATURALE

Dacă înlocuim într-o ecuație semnul „ = ” cu unul din semnele $<$, $\leq$, $>$, $\geq$ obținem o inecuație.

Rezolvarea inecuațiilor : Fie a și b două numere naturale date, atunci următoarele expresii sunt inecuații :

$$\begin{array}{lll} 1. & x + a \leq b & 2. & x - a \leq b & 3. & a - x \leq b \\ & x \leq b - a & & x \leq b + a & & x \geq a - b \end{array}$$

În loc de semnul $\leq$ putea fi oricare din semnele $<$, $\leq$, $>$, $\geq$, cu precizarea că la tipul 3 trebuie schimbat sensul inegalității.

Rezolvarea inecuației constă în determinarea necunoascutei x , metoda utilizată mai sus se bazează pe proprietățile relației de inegalitate în raport cu adunarea și scăderea, proprietăți prezentate anterior.

Exerciții :

1. Stabiliți dacă numărul 3 este soluție pentru următoarele inecuații :

a) $x + 2 \geq 4$; b) $8 - x < 5$; c) $4 - x > 3$.

a) Punem în loc de x numărul 3 și verificăm dacă inegalitatea este adevărată :
 $3 + 2 \geq 4$ (adevărată) deci 3 este soluție

2. Rezolvați inecuațiile :

a) $x + 7 \leq 9$;

b) $x + 17 < 29$;

c) $x - 5 \leq 10$;

d) $35 - x \geq 17$

a) $x + 7 \leq 9$, $x \leq 9 - 7$, $x \leq 2$, deci $x = 0, 1, 2$

Rezolvarea ecuațiilor : Fie a și b două numere naturale date, atunci următoarele expresii sunt inecuații :

$$\begin{array}{ll} 1. & x \cdot a \leq b \\ & x \leq b : a \end{array} \quad \begin{array}{ll} 2. & x : a \leq b \\ & x \leq b \cdot a \end{array}$$

În loc de semnul $\leq$ putea fi oricare din semnele $<$, $\leq$, $>$, $\geq$

Exerciții :

1. Stabiliți dacă numărul 2 este soluție pentru următoarele inecuații :

a) $4x \leq 9$; b) $3x \leq 2x + 5$; c) $x : 2 > 1$.

a) Punem în loc de x numărul 2 și verificăm dacă inegalitatea este adevărată :
 $4 \cdot 2 \leq 9$ (adevărată) deci 2 este soluție

2. Rezolvați inecuațiile :

a) $x \cdot 7 \leq 91$;

b) $x : 3 < 2$;

c) $2x - 5 \leq 15$;

a) $x \cdot 7 \leq 91$, $x \leq 91 : 7$, $x \leq 13$, deci $x = 0, 1, 2, \dots, 13$

3. Aflați valorile lui x pentru care $8 - x$ este număr natural.